

L'Orient - Le Jour Παρασκευή 19 Ιουνίου 2009

Παλλόμενη έκκληση για δικαιοσύνη από την Κάτια Γέρου...

Θέατρο - Λαμπερή πρεμιέρα στο θέατρο Βαβέλ του πολιτιστικού φεστιβάλ του Ιδρύματος Σαμίρ Κασσίρ. Ονειρεμένη ερμηνεία, στα ελληνικά, της Κάτιας Γέρου, μιας συγκλονιστικής ηθοποιού με σκηνική παρουσία λαμπερή, ρέουσα, πυκνή και μαγνητική.

του Edgar Davidian

Η δέσμη φωτός κατοικείται από ένα μαύρο πιάνο. Αλλά και από ένα κρεβάτι με κάγκελλα από σφυρήλατο σίδηρο, μια βαλίτσα αποικιακού στυλ και έναν καθρέφτη σε ένα ξύλινο τρίποδο. Από την ηδυπάθεια (και την ανάπαυση) των σωμάτων στα όνειρα ταξιδιού ή τεμπελιάς, χωρίς να ξεχνάμε τη ματιά στον καθρέφτη για να ανακαλύψει τον εαυτό της ή να ανακαλύψει τους άλλους, ιδού με λίγες πινελιές, η άπιαστη και ισχνή εργαλειοθήκη της γυναικείας πολυπλοκότητας...

Μέσα σ'αυτή τη σουρρεαλιστική αλλά και απέρριπτη σκηνογραφία θα πάρουν ζωή, σε ελληνική γλώσσα με σαγηνευτική και τελετουργική μουσικότητα (με προβολή της μετάφρασης στα αγγλικά και τα αραβικά), μερικά από τα ωραιότερα κείμενα του παγκόσμιου σύγχρονου θεατρικού ρεπερτορίου.

Ένα λαμπερό σόλο μιας ηθοποιού με φωνή αβρή όπου, μεταξύ κραυγής και τραγουδιού της ζωής και της επιβίωσης, στήνεται ένα δριμύ κατηγορητήριο ενάντια στις ανθρώπινες αδικίες.

Ένα σάλο που βγάζει πέρασ με τέχνη η ταλαντούχα ηθοποιός Κάτια Γέρου, που

επέλεξε να μιλήσει για τη γυναίκα, για τα πολλαπλά της πρόσωπα και για τις ατέλειωτες μάχες της...

Ερωμένη, αδελφή, μητέρα ή γυναίκα αφιερωμένη στις διακυμάνσεις της μοναξιάς, της αναμονής, της επιθυμίας και των κανόνων της κοινωνίας, έτσι παρουσιάζονται οι επίπονες μάχες ενάντια στις παραδόσεις, τις οικογένειες, τις συμβάσεις, τα ταμπού, τον κομπορμισμό, τις συνήθειες, τις παρεξηγήσεις, τις μακιαβελλικές αυταρχίες, τις πιο απίστευτες υποταγές...

Από την αέρινη και συγκινητική παρουσία της Μπλάνς Ντυμπουά, μυθική ηρωίδα του Τέννεση Ουίλλιαμς στο «Λεωφορείον ο Πόθος», ως την εξερεύνηση της μητέρας με τη σολομώντεια σοφία του «Κύκλου με την κιμωλία» του Μπρέχτ, η γυναίκα έχει εδώ το ιδανικό βήμα. Ένα βήμα όπου οι λέξεις έχουν τη δύναμή τους. Δύναμη φρονήματος, πειθούς, μαγείας, συνειδητοποίησης, αποπλάνησης.

Λέξεις ανταρσίας που γρατζουνάει της επαναστατημένης Αντιγόνης ή λόγια φορτωμένα με ερωτηματικά σχετικά με την απόλυτη δικαιοσύνη της Ευριδίκης, και οι δύο από την πέννα του Ανούιγ, που εδώ υπογράφει τα «σκοτεινά» κομμάτια. Λέξεις ονειροπόλες, ημιδιαφανείς με τον σκοτεινό λυρισμό του Τέννεση Ουίλλιαμς από τα έργα «Τριαντάφυλλο στο στήθος», «Γλυκό πουλί της νιότης» και «Γυάλινος κόσμος». Λέξεις μανιασμένες και φωναχτές κατάρες του Φ.Γκαρθία Λόρκα από το «Ματωμένο γάμο», αθάνατες, ζυμωμένες καθώς είναι από τον εμπρηστικό θυμό του πάθους...

Γι' αυτό το μπουκέτο ποικιλόχρωμων σκηνών, που δεν περιλαμβάνουν την παλέτα του ροζ ή των παστέλ, όπου η γυναίκα παίζει τη μοίρα της όλη, η εξαιρετική Κάτια Γέρου βρήκε, μέσα στο απύθμενο και μαγικό μανίκι της, ό,τι το πιο πειστικό, ό,τι το πιο συγκινητικό.

Η γυναίκα αντιμέτωπη με τη δικτατορία

Έχοι δυνατοί και τρυφεροί, τονισμοί και χειρονομίες σωστοί, τόνος κατάλληλος,

εμφατικός ή μετρημένος, για τη μετάβαση από τον κόσμο του ενός συγγραφέα στον άλλο, απ' τη μια γυναίκα στην άλλη, απ' τη μια ηρωίδα στην άλλη. Μετάβαση δύσκολη, που όμως η ηθοποιός κατορθώνει με επιτυχία, χάρη, αποφασιστικότητα και ταλέντο, για μια παράσταση αφιερωμένη στη μνήμη του Κάρολου Κουν, ενός μεγάλου μεταρρυθμιστή του σύγχρονου ελληνικού θεάτρου.

Γι' αυτές τις σκηνές, προσεκτικά διαλεγμένες για την επικλητική δύναμή τους, μυστικά συνδεδεμένες από τον αόρατο μίτο της Αριάδνης που είναι η ουσία της γυναικείας φύσης αντιμέτωπης με τη δικτατορία, με τη βία, με την ποταπότητα της έλλειψης κατανόησης και της απόρριψης, η Κάπα Γέρου ενσαρκώνει με μπρίο την υπεράσπιση όλων εκείνων που κάποιιοι θέλουν να φιμώσουν με το ζόρι,... Και, για να επαναλάβουμε την όμορφη φράση του Saint-John Perse, «Εκείνους που κάποιιοι θέλουν να τους γυρίσουν το πρόσωπο προς τον άνεμο...»

Τα λόγια της, ορμητικά ή φονικά, κάθε άλλο παρά ψυχρά ειπωμένα, δεν είναι ούτε προφητεία ούτε ρητορική, αλλά μια παλλόμενη έκκληση για δικαιοσύνη, ελευθερία και ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Λέξεις χάλκινες ή βελούδινες για να μεταφράσουν την εύθραυστη, ευάλωτη αλλά και μαχητική ανθρώπινη κατάσταση.

Δεν μπορεί κανείς να μιλήσει αρκετά για τον πλούτο και την ομορφιά της φωνής αυτής της τραγωδού που καταγγέλλει τους άδικους θανάτους και φέρνει τη ζωή επί σκηνής. Ομορφιά ενός τραγουδιού με δύναμη και βάθος, που οφείλουμε στο διάσημο Έλληνα συνθέτη Μάνο Χατζιδάκι.

Όλοι όσοι δονήθηκαν με τη φωνή της Μελίνας Μερκούρη ή της Ειρήνης Παππά Θα ενθουσιαστούν ξαναβρίσκοντας εδώ το βραχνό, καυτό ήχο τους.

Με τις συγχορδίες ενός εμπνευσμένου πληκτρολόγιου και μερικά τσαμπιά από νότες σ' ένα κόκκινο ακορντεόν, ο νεαρός Σπυρίδων Παπαθεοδώρου, μαυροντυμένος σε μια

σκοτεινή γωνιά, ήταν ένας τέλειος συνεργάτης. Πάντρευε, επί σκηνής, την πιο μυστική ανάσα, τον πιο απρόσμενο χτύπο της καρδιάς, την πιο ανεπαίσθητη κίνηση, τον πιο κλεφτό παλμό μιας ηθοποιού που κυριολεκτικά στοιχειώνεται από τα πρόσωπα που υποδύεται.

Εδώ και καιρό, το θέατρο της Βυρηπού, χωρίς μεγάλα μέσα, βεντέτες ή μεγαλόστομα κείμενα, δεν έχει δώσει, με τόση απλότητα και βάθος, μια παράσταση τέτοιας ποιότητας.

Daily Star

Μια ηθοποιός, ένα κρεββάτι, και ένα λεφούσι από θεατρικούς συγγραφείς

May Jeong

Βηρυτιπός: «Οι ποιητές έχουν εξαφανιστεί από τη ζωή στη γη», ένα θεατρικό μοντάζ από το θεατρικό θίασο ΔΗΠΕΘΕ Αγρίνιου, παρουσιάστηκε στο θέατρο Βαβέλ την Τετάρτη. Μέρος του Φεστιβάλ της Άνοιξης, προς τιμήν του Σαμίρ Κασσίρ, του δημοσιογράφου της Αλ-Ναχάρ που δολοφονήθηκε έξω από το σπίτι του στη Βηρυτό το 2005.

Η παράσταση είναι ένα σάλο με την Κάτια Γέρου, και αποτελείται από σκηνές άρρηκτα συνδεδεμένες από την ηθοποιό, παρμένες από οκτώ θεατρικά και μουσικά έργα. Πολλές από τις σκηνές ανήκουν σε έργα του Τέννεση Ουίλλιαμς: «Λεωφορείον ο Πόθος», «Τριαντάφυλλο στο στήθος», «Γυάλινος κόσμος» και «Γλυκό πουλί της νιότης», ενώ μερικές παραπέμπουν στις ελληνικές ρίζες της Γέρου: «Αντιγόνη» και «Ορφέας και Ευριδίκη».

Το έργο ανοίγει με μια σκηνή από το «Λεωφορείον ο Πόθος» όπου η Γέρου παίζει την απεγνωσμένη Μπλανς Ντυμπουά που εμφανίζεται απρόσκλητη στο σπίτι της αδελφής της. Το κείμενο καθρεφτίζει σε μεγάλες γραμμές το πρωτότυπο του Ουίλλιαμς. Η Μπλανς είναι μια πρώην μεγάλη ομορφιά που νοσταλγεί τις παλιές δόξες της, καθηγήτρια αγγλικών, που

καταφεύγει στις λέξεις για την προστατευτική τους δράση.

Η Μπλανς της Γέρου λέει ότι οι κηδείες' είναι όμορφες σε σχέση με το θάνατο. Είναι αναφαλής και ρομαντική. Όλες αυτές οι συγκινήσεις κατασταλάζουν σε μια ηθοποιό, όμως αυτό εύκολα ξεχνιέται. Σε τελική ανάλυση, η σκηνή είναι μεγάλη, αλλά ποτέ δεν προβάλλει με απειλητικές διαστάσεις. Η παρουσία της Γέρου είναι αρκετή για να γεμίσει το χώρο, και οι μονόλογοι δεν είναι ποτέ ανιαροί. «Θέλω μαγεία, όχι ρεαλισμό!» αναφωνεί και για μια στιγμή, ο θεατής το θέλει κι εκείνος.

Όπως και στη ζωή, οι ιστορίες συγχωνεύονται βαθμιαία η μία με την άλλη. Η νευρωτική και εύθραυστη Μπλανς μεταμορφώνεται σε μια ακατέργαστη και ερωτική Ιταλίδα στο «Τριαντάφυλλο στο στήθος», και τραγουδά «θάνατος από άπλυτα σταφύλια... στη λαύρα του καλοκαιριού» Η Γέρου λάμπει και πάλι στο «Γυάλινο

κόσμο», όπου είναι αφηγητής και ηθοποιός μαζί. Τα μαλλιά της, η περπατησιά της, το λίκνισμα των γοφών της, το στήσιμό της, όλα συμβάλλουν στην καλύτερη προβολή της ιστορίας.

Η μεγαλοφυΐα της Γέρου λάμπει σε μια σκηνή όπου η ελαφρά κουτσή Δώρα χορεύει βάλς. Αρχικά αρνείται την πρόσκληση για χορό, δείχνοντας το κουτσό πόδι της, και εκτρέποντας την προσοχή προς το κυρίαρχο απόκτημά της που είναι και η μονομανία της', η συλλογή της από γυάλινα ζωάκια. Αλλά η μοίρα τη βάζει σε πειρασμό και τελικά σηκώνεται, στηρίζοντας το βάρος της στον αόρατο καβαλλιέρο της, και χορεύει. Ο συνδυασμός του μοναχικού αυτού χορού, του τραχιού φωτισμού κάτω από τον οποίο χορεύει, και το βαθμιαίο κρεσέντο της μουσικής, όλα μαζί φθάνουν σε μια κλιμάκωση κάθαρσης καθώς η Δώρα σκοντάφτει, πέφτει και σπάει το γυάλινο κόσμο της.

Η παράσταση δημιουργήθηκε εν μέρει για να αποτίσει φόρο τιμής στους μεγάλους ποιητές των περασμένων αιώνων. Μ' αυτό το στόχο κατά νου, η Γέρου οδηγεί το κοινό της σε μια περιήγηση στη λυρική πρόζα του Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα ((Ματωμένος γάμος)) και του Ζαν Ανουίγ («Ορφέας και Ευριδίκη»)

Το κοινό έπειτα ξαναβρίσκει τον Ουίλλιαμς στο «Γλυκό πουλί της νιότης» όπου η Γέρου παίζει μια μεσήλικη ηθοποιό της οποίας η άνθιση έχει πια περάσει, και περιμένει για τη δεύτερη ευκαιρία. Η κλιμάκωση της σκηνής έρχεται όταν η Πριγκήπισσα Κοσμονόπολις, κατά τη διάρκεια της ερωτικής περίπτωξης - «η μόνη διασκέδαση στην οποία μπορεί να βασιστεί κανείς» - μαθαίνει πως η τελευταία ταινία της γνώρισε εισπρακτική επιτυχία. Η σκηνή είναι κωμική και θλιβερή συγχρόνως, νοιώθεις συμπάθεια αλλά και το πόσο κούφια είναι αυτή η χαρά, αυτή η επιτυχία.

Ένα απόσπασμα από τον «Κύκλο με την κιμωλία» του Μπέρτολντ Μπρεχτ. τελειώνει τη βραδιά. Με αναφορές στην κρίση του Σολομώντα, η Γέρου εναλλάσσεται ανάμεσα στη

χωριατοπούλα που κλέβει το μωρό και τη φυσική μητέρα του, κατορθώνοντας να μη δημιουργήσει σύγκριση ανάμεσα στους δύο ρόλους.

Η Γέρου είναι μαιτρ στην απαγγελία και τη δραματουργία, και δεν υπάρχει στην ερμηνεία της ούτε ίχνος μετριότητας. Ούτε στιγμή ανάπαυλας, καθώς μπαίνει και βγαίνει από τους ρόλους με άνετη επιδεξιότητα. Έτσι, το χάσμα ανάμεσα στη Μπλανς του Ουίλλιαμς και την Γκρούσα του Μπρεχτ εξαφανίζεται. Οι δραματικές εισαγωγές κυλάνε φυσιολογικά, και η Γέρου αποδεικνύεται δυναμική και πολυτάλαντη ηθοποιός.

Ερμηνεύοντας τις οχτώ ηρωίδες του σύγχρονου θεάτρου, η Γέρου μιλά για την κοινή μοίρα της ανθρώπινης υπόστασης. Μια μεσήλικη πρώην ομορφιά του αμερικανικού Νότου, μια Ελληνίδα πριγκήπισσα και μια Γεωργιανή χωριάτισσα όλες υπόκεινται εξ ίσου στις πανανθρώπινες συγκινήσεις: θυμό, επιθυμία, κατάθλιψη και ευφορία.

Τελειώνει τη βραδιά με λόγια του Κάρολου Κουν, στον οποίο η παράσταση αποτίει φόρο τιμής και που, πριν μισό αιώνα περίπου, δήλωνε emphatically ότι «δεν κάνουμε θέατρο για το θέατρο. Η μόνη κάθαρση είναι η γνώση».